* אוֹתוֹ. הַגָּהּ: וְדַוְקָא (ג) שֶׁיּוּכַל לִצְלוֹת בּוֹ בְּלֹא תִּקּוּן, (ד) אֲבָל אִם אֵינוֹ יָכוֹל לִצְלוֹת בּוֹ כָּךְ וְנִשְׁבַּר (ג) (ה) בְּיוֹם טוֹב, (ו) מֻתָּר (ז) לְתַקְּנוֹ (טור), (ח) וְאֵין מוֹרִים כֵּן לָרַבִּים (רבינו ירוחם חלק (ג') [א'] (נתיב ד)) שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לְתַקֵּן גַּם כֵּן בְּנִשְׁבָּר מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. *וְהוּא הַדִּין לְכָל מַכְשִׁירִין שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב: ב [ב]שַׁפּוּד שֶׁרוֹצִים לִצְלוֹת בּוֹ וְהָיָה אָרוֹךְ יוֹתֵר מִדַּאי, (ט) אָסוּר לְחָתְכוֹ (ג) וְלֹא לְשָׂרְפוֹ. [ג]אֵין מַשְׁחִיזִין אֶת הַסַּכִּין (י) בְּמַשְׁחֶזֶת שֶׁלָּהּ, אֲבָל מְחַדְּדָהּ (יא) עַל גַּבֵּי (ד) הָעֵץ אוֹ חֶרֶס (יב) אוֹ אֶבֶן, (ה) (יג) [ד]וְאֵין מוֹרִים דָּבָר זֶה לָרַבִּים כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לְחַדְּדָהּ בְּמַשְׁחֶזֶת. [ה]בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים (יד) כְּשֶׁיְּכוֹלָה לַחְתֹּךְ בְּדֹחַק אוֹ שֶׁנִּפְגְּמָה, אֲבָל אִם אֵינָהּ יְכוֹלָה לַחְתֹּךְ כְּלָל אֵין מַשְׁחִיזִין אוֹתָהּ אֲפִלּוּ עַל הָעֵץ, [ו]שֶׁמָּא יָבֹא לְהַשְׁחִיזָהּ בְּמַשְׁחֶזֶת: ג [ז]עוֹפוֹת שֶׁמְּמַלְּאִים אוֹתָם

ב מָרְדְּכַי בְּפֶרֶק ד' דְּבֵיצָה (סי' תרצא) בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי (סי' תשעז). ג מִשְׁנָה שָׁם (ע"א) וּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ד' (ה"ט). ד שָׁם בַּגְּמָרָא (ע"ב) מַעֲבְדָא דְּרָבָא וְרַבָּה. ה שָׁם מֵימְרָא דְּרַב יוֹסֵף. ו כֵּן פֵּרֵשׁ הָרַמְבַּ"ם שָׁם. ז רַבֵּנוּ יְרוֹחָם בְּחֵלֶק ב' (נתיב ד) בְּשֵׁם הָרַאֲבַ"ד וְכֵן כָּתַב הַכָּל בּוֹ (סי' נח).

בְּאֵר הֵיטֵב

(ג) **בְּיוֹם טוֹב.** וְהוּא הַדִּין אִם נִשְׁבַּר בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב וְלֹא יָדַע בּוֹ אוֹ שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ שֶׁהוּת לְתַקְּנוֹ, אֲבָל אִם שָׁכַח לְתַקְּנוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אָסוּר, וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה אֶפְשָׁר לְתַקְּנוֹ בָּרִאשׁוֹן אָסוּר לְתַקְּנוֹ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי. מַהֲרִי"ל (שו"ת סי' סט), מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב). וְאִם יָכוֹל לְהַשְׁאִיל לוֹ אַחֵר, אָסוּר לְתַקְּנוֹ בְּכָל עִנְיָן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג). וְעַיֵּן סוֹף סִימָן תק"מ (סק"י) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: ב (ג) **וְלֹא.** וּמַיְירֵי שֶׁהָיָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מֵאֶתְמוֹל: (ד) **הָעֵץ.** אוֹ עַל גַּבֵּי סַכִּין אַחֵר: (ה) **וְאֵין.** וְהוּא הַדִּין

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ה) וְאֵין צָרִיךְ לְהַכּוֹת עָלָיו בְּפַטִּישׁ: (ג) **שֶׁיּוּכַל לִצְלוֹת בּוֹ.** הַיְנוּ (ו) עַל פִּי הַדְּחָק, וּמִכָּל מָקוֹם חֲשִׁיב הַתִּקּוּן (ז) טִרְחָא יְתֵרָא: (ד) **אֲבָל אִם אֵינוֹ יָכוֹל וְכוּ'.** הַיְנוּ כְּגוֹן שֶׁנֶּעֱקַם הַשַּׁפּוּד (ח) הַרְבֵּה. וּמַה שֶּׁכָּתַב וְנִשְׁבַּר, רְצוֹנוֹ לוֹמַר אוֹ שֶׁנִּשְׁבַּר רֹאשׁ הַשַּׁפּוּד וּמֵחֲמַת זֶה אֵינוֹ יָכוֹל לִצְלוֹת בּוֹ: (ה) **בְּיוֹם טוֹב.** אֲבָל אִם נֶעֱקַם אוֹ נִשְׁבַּר בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב שֶׁהָיָה בְּאֶפְשָׁר לְתַקְּנוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, אָסוּר מִדִּינָא לְתַקְּנוֹ, דַּהֲרֵי הֵם מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁאֶפְשָׁר לְתַקְּנָם מִבְּעוֹד יוֹם דְּאָסוּר לְכֻלֵּי עָלְמָא. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) בְּשֵׁם מַהֲרִי"ל (שו"ת סי' סט) דְּאִם נִשְׁבַּר בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן [א]אָסוּר לְתַקְּנוֹ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי, דִּלְגַבֵּי יוֹם טוֹב שֵׁנִי הָוֵי יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן כְּעֶרֶב יוֹם טוֹב, דַּהֲרֵי אָנוּ עוֹשִׂין יוֹם שֵׁנִי מֵחֲמַת סָפֵק שֶׁמָּא יוֹם רִאשׁוֹן הוּא חֹל. וּבְסֵפֶר בִּגְדֵי יֵשַׁע כָּתַב דְּאִם לֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַשַּׁפּוּד בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן (ט) מֻתָּר לְדַעַת הָרַמָּ"א לְתַקֵּן בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי כְּשֶׁצָּרִיךְ לוֹ, וְכֵן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר מְפַקְפֵּק עַל דִּבְרֵי מַהֲרִי"ל, עַיֵּן שָׁם: (ו) **מֻתָּר וְכוּ'.** עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה אותו) שֶׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הָאַחֲרוֹנִים [ב]דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר בָּזֶה כְּדַעַת הַמָּאוֹר וְהָרַ"ן דִּסְבִירָא לְהוּ דְּזֶהוּ בִּכְלַל תִּקּוּן כְּלִי גָּמוּר דְּאָסוּר אַף לְמַאן דְּמַתִּיר בְּמַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ. וְאִם יָכוֹל לְהַשִּׂיג לִשְׁאֹל מֵאַחֵרִים לְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג)]: (ז) **לְתַקְּנוֹ.** עַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (א"א סק"א) שֶׁכָּתַב דְּהַיְנוּ לְחַדְּדוֹ מְעַט שֶׁיִּהְיֶה יָכוֹל לִתְחֹב עָלָיו הַבָּשָׂר, אֲבָל לְתַקְּנוֹ תִּקּוּן גָּמוּר לְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר, וְדַמְיָא לְהָא דְּפָסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְקַמֵּהּ בְּסָעִיף ב' דִּלְחַדֵּד הַסַּכִּין בְּמַשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן אָסוּר מִצַּד הַדִּין מִשּׁוּם דְּהוּא תִּקּוּן כְּלִי גָּמוּר, וְאָסוּר אֲפִלּוּ לְדַעַת הַמַּתִּירִין מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ. וְדַע עוֹד דְּדִבְרֵי הָרַמָּ"א הוּא דַּוְקָא לְעִנְיַן שַׁפּוּד שֶׁהוּא מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ, אֲבָל שְׁאָר כְּלִי שֶׁנִּתְקַלְקֵל כְּגוֹן מַחַט שֶׁנִּתְעַקְּמָה אֲפִלּוּ מְעַט, אֵין לְפָשְׁטָהּ לְכֻלֵּי עָלְמָא [אַחֲרוֹנִים]: (ח) **וְאֵין מוֹרִין כֵּן לָרַבִּים.** וְהוּא הַדִּין (י) לְתַלְמִידָיו: ב (ט) **אָסוּר לְחָתְכוֹ וְלֹא לְשָׂרְפוֹ.** דְּעַל יְדֵי זֶה (יא) עוֹשֶׂה אוֹתָהּ לִכְלִי: (י) **בְּמַשְׁחֶזֶת שֶׁלָּהּ.** הַיְנוּ שֶׁל אֶבֶן. (יג) וַאֲפִלּוּ נִתְקַלְקֵל חִדּוּדָהּ בְּיוֹם טוֹב, דְּהָוֵי בִּכְלַל תִּקּוּן כְּלִי: (יא) **עַל גַּבֵּי הָעֵץ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ (יג) עַל מַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ, (יד) דְּבָזֶה לֹא יִהְיֶה תִּקּוּן גָּמוּר. (טו) וְהוּא הַדִּין שֶׁיָּכוֹל לְהַשִּׂיאָהּ עַל גַּבֵּי סַכִּין אַחֵר כְּדֵי לְחַדְּדָהּ: (יב) **אוֹ אֶבֶן.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֶבֶן דְּעָלְמָא שֶׁאֵינֶנָּה מַשְׁחֶזֶת: (יג) **וְאֵין מוֹרִין דָּבָר זֶה לָרַבִּים.** אֲבָל לְהַעֲבִיר שַׁמְנוּנִית שֶׁל סַכִּין עַל גַּבֵּי מַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ אוֹ חֶרֶס (טז) אוֹ אֶבֶן אוֹ עַל גַּבֵּי חֲבֶרְתָּהּ, מוֹרִין בָּרַבִּים לְהַתִּיר: (יד) **כְּשֶׁיְּכוֹלָה לַחְתֹּךְ**

בֵּאוּר הֲלָכָה

רַק אַלִּיבָּא דְּרַבִּי [וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי], וּמַיְירֵי שֶׁנָּתַן עָלָיו כְּבָר מַיִם מִבְּעוֹד יוֹם דִּנְתִינָתוֹ זֶהוּ גִּבּוּלוֹ וּלְהָכִי שָׁרִי, אֲבָל מִדְּסָתַם הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע דִּסְבִירָא לֵיהּ כְּיֶתֶר הַפּוֹסְקִים דְּשָׁרִי בְּכָל גַּוְנֵי, כֵּן כָּתַב הָעוֹלַת שַׁבָּת וּפָשׁוּט:

א * אוֹתוֹ. דַּע דְּשַׁפּוּד שֶׁצּוֹלִין בּוֹ בָּשָׂר שֶׁהוּא מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁנִּתְקַלְקֵל בְּיוֹם טוֹב [דְּאִי מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, הָיָה לוֹ לְתַקְּנוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, וּלְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר], פְּלִיגִי בֵּיהּ רַבִּי יְהוּדָה וַחֲכָמִים אִי מֻתָּר לְתַקְּנוֹ, וְהוּא הַדִּין בְּכָל מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מִבְּעוֹד יוֹם אִי מֻתָּר לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם טוֹב, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (ריש הסימן). וְהִנֵּה הַמְחַבֵּר הָעְתִּיק בְּזֶה הַסָּעִיף לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (פ"ד ה"ח) [וְכֵן בַּסָּעִיף שֶׁאַחֲרָיו], וְדַעְתּוֹ כְּפִי מַה שֶּׁבֵּאֲרוּ בַּבֵּית יוֹסֵף (ד"ה אבל אם נתעקם) דְּהָרַמְבַּ"ם סְבִירָא לֵיהּ כְּרַבָּנָן, וּלְפִי זֶה אֲפִלּוּ נִכְפַּף הַרְבֵּה בְּיוֹם טוֹב אוֹ שֶׁנִּשְׁבַּר וְאֵינוֹ יָכוֹל לִצְלוֹת כְּלָל בְּלִי תִּקּוּן, אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר לְתַקְּנוֹ. אֲבָל דַּעַת הַהַגָּ"הּ שֶׁהִיא דַּעַת הָרֹא"שׁ (פ"ג סי' י) וְהָרַשְׁבָּ"א (כב. ד"ה הא דפשיט, עבוה"ק שם) וְהַטּוּר וְסִיעָתוֹ לִפְסֹק כְּרַבִּי יְהוּדָה, וְעַל כֵּן כָּתַב דַּוְקָא כְּשֶׁיָּכוֹל לִצְלוֹת בּוֹ בְּלִי תִּקּוּן אָסוּר לְתַקְּנוֹ, מִשּׁוּם דְּטִירְחָא יְתֵירָא הוּא, אֲבָל בְּנִשְׁבַּר בְּיוֹם טוֹב שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כָּךְ, וְהוּא הַדִּין בְּנִכְפַּף הַרְבֵּה, מֻתָּר לְתַקְּנוֹ בְּיוֹם טוֹב, וְאִם כֵּן יִפָּלֵא לִכְאוֹרָה לָמָּה לֹא כָּתַב הָרַב בִּלְשׁוֹן וְיֵשׁ אוֹמְרִים. וְאֶפְשָׁר מִשּׁוּם שֶׁהַמְחַבֵּר סָתַם דְּבָרָיו בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְלֹא בֵּאֵר בְּהָדְיָא דַּעְתּוֹ דִּבְכָל גַּוְנֵי אָסוּר, וְדַעַת הָרַב הָיָה בְּעֶצֶם הַדִּין לְהָקֵל כְּדַעַת הָרֹא"שׁ וְסִיעָתוֹ, לָכֵן עָשָׂה דְּבָרָיו בְּדֶרֶךְ פֵּרוּשׁ, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי כָּל עִקָּרֵי דְּבָרַי בְּסֵפֶר עוֹלַת שַׁבָּת (סק"א). **וּלְדִינָא הִסְכִּימוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים** [עַיֵּן בְּאַלִּיָּה רַבָּה (סק"ב) וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר (ביצה כח. ד"ה שפוד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים] **דְּאֵין לְהָקֵל לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה אֲפִלּוּ לְעַצְמוֹ בְּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמָּ"א, דְּיֵשׁ לָחֹשׁ לְשִׁיטַת הַמָּאוֹר** (טו.) **וְהָרַ"ן** (שם ע"ב ד"ה אמר רבי יהודה) **שֶׁהֶחְמִירוּ בְּנִשְׁבַּר הַשַּׁפּוּד אוֹ שֶׁנִּכְפַּף הַרְבֵּה עַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִצְלוֹת בְּלִי תִּקּוּן,** דִּסְבִירִי לְהוּ דְּזֶהוּ תִּקּוּן גָּמוּר אִם יְתַקְּנֶנּוּ וּכְעוֹשֶׂה כְּלִי מֵחָדָשׁ בְּיוֹם טוֹב לְצֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ דָּמְיָא, דְּזֶהוּ אָסוּר לְכֻלֵּי עָלְמָא אֲפִלּוּ לְרַבִּי יְהוּדָה. **וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א** שֶׁדַּעְתּוֹ דְּלֹא כַּבֵּית יוֹסֵף אֶלָּא כְּדַעַת הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ"ג סי' כא) **דְּגַם הָרַמְבַּ"ם סְבִירָא לֵיהּ** כְּרַבִּי יְהוּדָה **דְּמַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מִבְּעוֹד יוֹם מֻתָּר לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם טוֹב,** דְּכֵן כָּתַב בְּהָדְיָא בְּפֶרֶק א' הֲלָכָה ח', **וְעַל כֵּן לְדִידֵיהּ מַה שֶּׁאָמְרוּ שַׁפּוּד שֶׁנִּרְצַף אָסוּר לְתַקְּנוֹ הַיְינוּ כְּשֶׁנִּשְׁבַּר אוֹ שֶׁנֶּעֱקַם הַרְבֵּה, וּמִשּׁוּם דְּשַׁוְיָא מָנָא הוּא,** וּכְמוֹ שֶׁהֶעְתִּיק הַגְּרָ"א בְּסָעִיף קָטָן ה' (ד"ה שפוד שרוצים) לְדַעַת הָרַזָּ"ה, וְכֵן כָּתַב הָאַלִּיָּה רַבָּה (שם):

* **וְהוּא הַדִּין לְכָל מַכְשִׁירִין שֶׁאִי אֶפְשָׁר וְכוּ'. עַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א שֶׁלְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם דַּוְקָא בְּסַכִּין שֶׁנִּפְגְּמָה הוּא דְּאֵין מוֹרִין כֵּן, שֶׁלֹּא יָבוֹא לְחַדֵּד בַּמַּשְׁחֶזֶת שֶׁלָּהּ, [ג]אֲבָל בִּשְׁאָרֵי מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מִבְּעוֹד יוֹם**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) רַשִׁ"י (כח: ד"ה ואע"ג): (ו) רַבֵּנוּ יְרוֹחָם וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אבל אם): (ז) רַשִׁ"י (שם ד"ה אסור לתקנו): (ח) רַ"ן (טו: ד"ה אמר רב יהודה) לְדַעַת רַשִׁ"י: (ט) דְּכֵיוָן דְּהָיָה אָסוּר אָז לְתַקֵּן, לֹא גָּרַע דָּבָר זֶה מֵאִם לֹא הָיָה לוֹ שְׁהוּת בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב דְּשָׁרִי וְכַנַּ"ל (משנ"ב ריש הסימן): (י) אַלִּיָּה רַבָּה (סק"ח) בְּשֵׁם עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (בית מועד שער ב סי' ז). וְכָתַב הַבַּ"ח (סוס"ד) **וְהוּא הַדִּין שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כֵּן בִּפְנֵי רַבִּים,** וְהוּבָא בַּמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ו): **ב** (יא) **וְעַל כֵּן אַף אִם לֹא הָיָה לוֹ שְׁהוּת לְתַקְּנוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אָסוּר,** וְכֵן כָּתְבוּ הָאַלִּיָּה רַבָּה (סק"ב) וְהַגְּרָ"א. וְהִנֵּה הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) כָּתַב דְּדַוְקָא בְּשֶׁאֶפְשָׁר לְתַקְּנוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, וְכַוָּנָתוֹ לְדַעַת הָרַמָּ"א דִּלְעֵיל (ס"א) דְּמַתִּיר בְּנִשְׁבַּר, וְהָכָא לֹא הִגִּיהַּ כְּלוּם, וְעַל כָּרְחֲךָ דְּמַיְירֵי בְּשֶׁאֶפְשָׁר לְתַקֵּן מִבְּעוֹד יוֹם. וְאִם כֵּן לְפִי מַאי דְּמַחְמִירִין הָאַחֲרוֹנִים בְּנִשְׁבַּר מִשּׁוּם תִּקּוּן מָנָא כְּדַעַת הַמָּאוֹר (טו.) וְהָרַ"ן (שם), גַּם בָּזֶה אָסוּר מִדִּינָא אַף בְּאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְתַקֵּן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. אֲבָל בֶּאֱמֶת נִרְאָה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דְּהֵיכָא דְּאִיכָּא עֲשִׂיַּת כְּלִי גָּמוּר גַּם לְרַשִׁ"י וְסִיעָתוֹ אָסוּר, וְכִדְמוּכָח בְּדַף ל"ב (ע"א) בַּמִּשְׁנָה וּבְרַשִׁ"י שָׁם בְּעַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל בְּפִי, [וְכֵן כָּתַב הָרְאָ"ה שָׁם בְּחִדּוּשָׁיו (ד"ה אין פוחתין) דְּמִשּׁוּם מַכְשִׁירִין לְכֻלֵּי עָלְמָא לֹא הֻתַּר לַעֲשׂוֹת כְּלִי מִתְּחִלָּה], וְשַׁפּוּד שֶׁנִּשְׁבַּר רֹאשׁוֹ וְצָרִיךְ לְחַדֵּד קְצָת כְּדֵי שֶׁיְּהֵא רָאוּי לִתְחֹב עָלָיו [כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (א"א סק"א)], סְבִירָא לֵיהּ דְּזֶהוּ לֹא מִקְּרֵי תִּקּוּן כְּלִי גָּמוּר. וְכֵן מוּכָח מֵהָרְאָ"ה גַּבֵּי אֵין מַשְׁחִיזִין אֶת הַסַּכִּין (כח. ד"ה מאן תנא) עַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן שַׁפּוּד שֶׁנִּשְׁבַּר רֹאשׁוֹ דְּדִין אֶחָד הוּא כַּמְבֹאָר בַּפּוֹסְקִים. [ה]וְכֵן בְּחַיֵּי אָדָם (כלל צד ס"ז) הִסְכִּים לֶאֱסֹר בְּכָל גַּוְנֵי וּדְלֹא כַּמָּגֵן אַבְרָהָם: (יג) פּוֹסְקִים: (יג) כֵּן מוּכָח בַּפּוֹסְקִים: (יד) **וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לוֹמַר [ו]דְּאַף זֶה לֹא הֻתַּר כִּי אִם בְּנִפְגְּמָה בְּיוֹם טוֹב וְלֹא בְּנִפְגְּמָה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב** [בַּ"ח (ס"ב) וּפְרִי מְגָדִים (א"א סק"ז) וְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר. **וְעַיֵּן שָׁם בַּבַּ"ח דְּהוּא הַדִּין לְעִנְיַן לְחַדֵּד עַל גַּבֵּי חֲבֶרְתָּהּ]:** (טו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה): (טז) **וְעַל גַּבֵּי מַשְׁחֶזֶת, אֲפִלּוּ לְהַעֲבִיר שַׁמְנוּנִיתָא אֵין מוֹרִין לָרַבִּים** [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) בְּשֵׁם יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ"ג סי' יט) וּבַ"ח (שם)]:

ליקוטי דברי הרב: א] וכן פסק בשו"ע הרב (ס"א), והוסיף (ס"ב) שאף בכל מכשירי אוכל נפש, אם היה אפשר לעשותן ביום טוב ראשון אם היה חול, אסור לעשותן ביום טוב שני של גלויות. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"א) כתב: אם אי אפשר לצלות בו בלא תקון וגם אי אפשר למצוא שפוד אחר אפילו אצל אדם אחר שאפשר לו לשאול ממנו, וגם לא היה אפשר לו לתקנו מערב יום טוב, כגון שנכפף ביום טוב, או אפילו נכפף מערב יום טוב ולא ידע ממנו עד שקידש היום, או אפילו ידע ממנו סמוך לחשכה ולא היה שהות לתקנו קודם יום טוב מותר לתקנו ביום טוב. **ג]** ובשו"ע הרב (ס"ב) כתב: וכן הדין בכל מכשירי אוכל נפש וכו' אין היתר לעשותם אלא בינו לבין עצמו בענין שלא ילמדו אחרים ממנו. **ד]** בשו"ע הרב (ס"א) כתב: ואדם הבא לשאול הלכה זו למעשה, דהיינו ששואל האיך לעשות מעשה, אין אומרים לו היתר זה. עוד כתב: אבל כל אדם מותר לעשות כן מעצמו, ובלבד שלא יעשה כן בפני אדם אחר שאינו יודע היתר זה, דכיון שעושה לפניו הרי זה כמורה לו הלכה למעשה. **ה]** ובשו"ע הרב (ס"ג) כתב: ואם לא היה אפשר לקצרו מערב יום טוב וגם אי אפשר למצוא שפוד אחר מותר לקצרו, כדין מכשירי אוכל נפש שאי אפשר לעשותן מערב יום טוב. **ו]** ובשו"ע הרב (ס"ה) כתב: אבל התירו לחדדה ע"י שינוי, כגון על גבי סכין אחרת או על גבי עץ או על גבי אבן או על גבי חרס, אפילו היה אפשר לו לחדדה מערב יום טוב.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תקט

בָּשָׂר וּבֵיצִים, מַתָּר (טו) לְתָפְרָם בְּיוֹם טוֹב, וְהוּא שֶׁיִּתַּקֵּן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב הַחוּט (טז) וְיִשְׁתַּמֵּשׁ (ו) בְּמַחַט. (יז) וְיָזֶהֶר שֶׁלֹּא יַחְתֹּךְ הַחוּט בְּיוֹם טוֹב. הַגָּהָה: (יח) וְכֵן נָהֲגוּ (ו) לִשְׁרֹף הַחוּט הַנִּשְׁאָר בָּעוֹף (יט) לְאַחַר שֶׁתִּפְרוּ בּוֹ: ד [ה]מַתָּר (כ) לַחְתֹּךְ בְּיוֹם טוֹב אֶגֶד גְּדָיִים וְעוֹפוֹת (כא) מְקֻלָּסִים (כב) וְחוּטִים תְּפוּרִים, (כג) [ט]וְכֵן יְכוֹלִים לִשְׁרֹף פְּתִילָה אוֹ סְמַרטוּט שֶׁקּוֹשְׁרִים בּוֹ הָעוֹף: ה [מ]ֻתָּר (מ) לְלַבֵּן בְּיוֹם טוֹב כְּלִי בַּרְזֶל שֶׁאָפוּ בּוֹ פְּלָאדִי"ן שֶׁל גְּבִינָה, וְאַחַר הַלִּבּוּן יֹאפוּ בּוֹ (כד) פַּשְׁטִיד"א שֶׁל בָּשָׂר, [כ]והוּא (ט) [ו]שֶׁכְּשֶׁיִּתְלַבֵּן יִתְנוּ אוֹתוֹ עַל הַמַּאֲכָל (כה) מִיָּד. אֲבָל אִם הוּא בָּלוּעַ מִבְּלָה וְכַיּוֹצֵא בָּהּ, אָסוּר לְלַבְּנוֹ [ל]אֲפִלּוּ לָאֵפוֹת בּוֹ דְּבַר הֶתֵּר. הַגָּהָה: [*] וְהוּא הַדִּין (כו) דְּאָסוּר לְהַגְעִיל כְּלִי בְּיוֹם טוֹב (מרדכי סוף עבודה זרה (פ' מפקפ) ואור זרוע (ס"ג סי' שמה) והגהות מיימוני פרק א' (פ"ח ה)). וּמֻתָּר (כז) לְלַבֵּן שַׁפּוּד שֶׁצָּלוּ

ח הָאֲגוּר (סי' תרמה) בְּשֵׁם שִׁבְּלֵי הַלֶּקֶט (סי' פז) וְהַמַּרְדְּכִי בְּפֶרֶק ד' דְּבֵיצָה (סי' תרצא).
ט תְּשֻׁבַּ"ץ סִימָן ש"פ.
י מָרְדְּכִי פֶּרֶק ב' דְּבֵיצָה (סי' תרסא) בְּשֵׁם ר"י.
כ הַגָּהוֹת מָיְמוֹנִי פֶּרֶק א' (אות ה). ל פְּרוּשׁ כְּיָון דְּאִסּוּרָא בְּלַע צָרִיךְ לְבִנּוּן גָּמוּר שֶׁשִּׁשִּׁיר מִקְּלִפְתָּהּ וְנִקַּר בְּטוֹב דְּלְהַכְשִׁירָהּ הוּא עוֹשֶׂה.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ה [ט] שֶׁכְּשֶׁיִּתְלַבֵּן. עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בְּרִכֵּי יוֹסֵף (סק"א) בְּשֵׁם בֵּית דָּוִד (סי' רפח) שְׁפוּד שֶׁל חֻמָּץ שֶׁצּוֹלִין בּוֹ בְּשַׂר כָּל הַשָּׁנָה אָסוּר לְלַבְּנוֹ בְּיוֹם טוֹב שֶׁל פֶּסַח: [בהג"ה] וְהוּא הַדִּין דְּאָסוּר לְהַגְעִיל. עַיִן בְּרַדְבַּ"ז חֵלֶק ג' סִימָן ת"כ:

בְּאֵר הֵיטֵב

שֶׁאָסוּר לַחְתֹּךְ אָסוּר גַּם כֵּן לִשְׁרְפוֹ וְכָל שֶׁמַּתָּר לִשְׂרֹף מֻתָּר גַּם כֵּן לַחְתֹּךְ דְּהָא אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אֶלָּא שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת זֶה בִּשְׁרַפַת הַחוּט, עַיִן שָׁם: ה (מ) לְלַבֵּן. וְכֵיוָן דְּהַאִירָא בְּלַע סַגִּי לֵיהּ בְּלִבּוּן כָּל דְּהוּ שֶׁקֶשׁ נִשְׂרָף עָלָיו מִבַּחוּץ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תנ"א סְעִיף ד': (ט) שֶׁכְּשֶׁיִּתְלַבֵּן. דְּאָז לֹא נִרְאֶה כְּמִתַּקֵּן כְּלִי אֶלָּא כְּמִתַּמֵּהַּ לְבַשֵּׁל תַּחְתֶּיהָ. מִרְדְּכִי (פ"ב סי' תרס"א). וַאֲפִלּוּ הָיָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב שָׁרִי. דְּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ב). אֲבָל הַבָּלוּעַ מִבְּלָה מֻתָּר לִבּוּן עַד שֶׁתִּשִּׁיר קְלִפְתָּהּ וְנִקַּר שְׁעוֹשֶׂה לְהַכְשִׁירָהּ אָסוּר, כְּמוֹ שֶׁאָסוּר לְהַגְעִיל כְּלִי בְּיוֹם טוֹב. בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתוב במרדכי) הַגָּהוֹת מָיְמוֹנִי (פ"א אות ה). וְאִם לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב שָׁרִי לְהַגְעִיל. דְּרְכֵי מֹשֶׁה (שם). וְעַיִן סְעִיף א' בַּהַגָּ"ה. וּמִכָּאן מֻשְׁמָע שֶׁמַּתָּר בְּחֹל לְהַגְעִיל כְּלִי חֶלֶב לְאֶכֶל בּוֹ בָּשָׂר אוֹ אֵיפָכָא, וְהָעוֹלָם נוֹהֲגִין אִסּוּר בִּדְבָר. וּמָצָאתִי כָּתוּב בְּשֵׁם הַגָּאוֹן מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי בִּנְיָמִין מִפּוֹנְא שֶׁשָּׁמַע מִמַּהֲרַ"מ יָפֶה הַטַּעַם לְהַמְנְהָג, שֶׁאִם יַעֲשֶׂה כֵּן, לְעוֹלָם לֹא יִהְיֶה לוֹ רַק כְּלִי אֶחָד וְיִגְעִילֵנוּ כָּל פַּעַם שֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, וְזֶה אִסּוּר דְּיֵלְמָא אָתֵי לְמִטְעֵי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּדַחַק. דְּאָז לֹא גָּזְרִינַן שֶׁיָּבוֹא לְאַהֲדוּרֵי אַמַּשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן: ג (טו) לְתָפְרָם בְּיוֹם טוֹב. דְּמַכְשִׁירִין (יז) שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מִבְּעוֹד יוֹם: (טז) וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמַחַט. רְצוֹנוֹ לוֹמַר מִבְּעוֹד יוֹם, דְּאִם יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּיוֹם טוֹב (יז) גְּזֵרִינַן שֶׁמָּא יַחְתֹּךְ הַחוּט גַּם כֵּן, וְזֶה בְּוַדַּאי אָסוּר דְּהָא אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מִבְּעוֹד יוֹם. וְאִם לֹא שָׁמוּהוּ בְּמַחַט מִבְּעוֹד יוֹם (יט) אָסוּר לִתְנוֹ בְּמַחַט בְּיוֹם טוֹב, אִם לֹא שֶׁשָּׁם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְנִלְקַח מִמֶּנּוּ הַחוּט בְּיוֹם טוֹב דְּאָז מֻתָּר לִתֵּן הַחוּט בְּמַחַט בְּיוֹם טוֹב, וַיְחַתֹּךְ הַנִּשְׁאָר אַחַר תְּפִירָתוֹ, וּכְדִלְקַמָּה: (יז) וְיָזֶהֶר שֶׁלֹּא יַחְתֹּךְ הַחוּט בְּיוֹם טוֹב. הַיְנוּ קֹדֶם הַתְּפִירָה, לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ כְּדֵי מִדָּתוֹ, דְּהוּא בִּכְלַל תִּקּוּן כְּלִי, אֲבָל לְאַחַר הַתְּפִירָה (כ) מָה שֶׁנִּשְׁאַר מִן הַחוּט מֻתָּר לַחְתֹּךְ: (יח) וְכֵן נָהֲגוּ לִשְׁרֹף הַחוּט. פֵּרוּשׁ, דְּהַחוּט שֶׁנִּשְׁאַר לְאַחַר הַתְּפִירָה (כא) מֻתָּר אַף לַחְתֹּךְ, דְּזֶה אִי אֶפְשָׁר מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, אֶלָּא שֶׁנָּהֲגוּ לִשְׂרֹף: (יט) לְאַחַר שֶׁתִּפְרוּ בּוֹ. אֲבָל קֹדֶם הַתְּפִירָה אָסוּר אַף לִשְׂרֹף, דְּלִשְׂרֹף וְלַחְתֹּךְ דִּין אֶחָד לָהֶם [אַחֲרוֹנִים]: ד (כ) לַחְתֹּךְ בְּיוֹם טוֹב אֶגֶד וְכוּ'. וְאַף דִּכְתַב מִתְּחִלָּה דְּיִזָּהֵר שֶׁלֹּא לַחְתֹּךְ הַחוּט, (כא) קֹדֶם הַתְּפִירָה, מְשׁוּם דְּעַל יְדֵי זֶה מִתְקָנוֹ לַתְּפִירָה וַחֲשִׁיב כְּמִתַּקֵּן כְּלִי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּהוּא אַחַר הַתְּפִירָה וְאֵין כָּאן תִּקּוּן, וְאַף בְּשַׁבָּת מֻתָּר כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שי"ד סְעִיף ט', עַיִן שָׁם הַטַּעַם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מא): (כא) מְקֻלָּסִין. צְלוּיִין רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו וְעַל קְרִבּוֹ נִקְרָא מְקֻלָּס [עַיִן רַשִּׁ"י פְּסָחִים נ"ג (ע"א) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל מְקֻלָּסִין]: (כב) וְחוּטִים תְּפוּרִים. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהָיוּ תְּפוּרִים זֶה לָזֶה בְּצַת הַצְּלִיָּה: (כג) וְכֵן יְכוֹלִים לִשְׁרֹף. (כג) שֶׁאֵין בָּזֶה תִּקּוּן כְּלִי: ה (כד) פַּשְׁטִיד"א שֶׁל בָּשָׂר. דְּכֵיוָן דְּהַתָּרָא בָּלַע, אֵין צָרִיךְ לִבּוּן גָּמוּר שֶׁתִּשְׁרַף קְלִפְתָּהּ, אֶלָּא סַגִּי בְּלִבּוּן קְצָת עַד שֶׁקֶשׁ נִשְׂרָף עָלָיו מִבַּחוּץ, לְפִיכָךְ מֻתָּר, דִּכְלִבּוּן כָּזֶה אֵין נִרְאֶה כְּמִתַּקֵּן כְּלִי אֶלָּא כְּמִתַּמֵּהַּ לְאֶפוֹת בָּהּ. (כה) מִיָּד. וְאָז לֹא גָּזְרִינַן שֶׁיָּבוֹא לְאַהֲדוּרֵי אַמַּשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן: ג (טו) לְתָפְרָם בְּיוֹם טוֹב. דְּמַכְשִׁירִין (יז) שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מִבְּעוֹד יוֹם: (טז) וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמַחַט. רְצוֹנוֹ לוֹמַר מִבְּעוֹד יוֹם, דְּאִם יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּיוֹם טוֹב (יז) גְּזֵרִינַן שֶׁמָּא יַחְתֹּךְ הַחוּט גַּם כֵּן, וְזֶה בְּוַדַּאי אָסוּר דְּהָא אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מִבְּעוֹד יוֹם. וְאִם לֹא שָׁמוּהוּ בְּמַחַט מִבְּעוֹד יוֹם (יט) אָסוּר לִתְנוֹ בְּמַחַט בְּיוֹם טוֹב, אִם לֹא שֶׁשָּׁם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְנִלְקַח מִמֶּנּוּ הַחוּט בְּיוֹם טוֹב דְּאָז מֻתָּר לִתֵּן הַחוּט בְּמַחַט בְּיוֹם טוֹב, וַיְחַתֹּךְ הַנִּשְׁאָר אַחַר תְּפִירָתוֹ, וּכְדִלְקַמָּה: (יז) וְיָזֶהֶר שֶׁלֹּא יַחְתֹּךְ הַחוּט בְּיוֹם טוֹב. הַיְנוּ קֹדֶם הַתְּפִירָה, לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ כְּדֵי מִדָּתוֹ, דְּהוּא בִּכְלַל תִּקּוּן כְּלִי, אֲבָל לְאַחַר הַתְּפִירָה (כ) מָה שֶׁנִּשְׁאַר מִן הַחוּט מֻתָּר לַחְתֹּךְ: (יח) וְכֵן נָהֲגוּ לִשְׁרֹף הַחוּט. פֵּרוּשׁ, דְּהַחוּט שֶׁנִּשְׁאַר לְאַחַר הַתְּפִירָה (כא) מֻתָּר אַף לַחְתֹּךְ, דְּזֶה אִי אֶפְשָׁר מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, אֶלָּא שֶׁנָּהֲגוּ לִשְׁרֹף: (יט) לְאַחַר שֶׁתִּפְרוּ בּוֹ. אֲבָל קֹדֶם הַתְּפִירָה אָסוּר אַף לִשְׁרֹף, דְּלִשְׁ